



De Erfgoedmonitor

Home > Onderwerpen > Werelderfgoed Nederland

Werelderfgoed Nederland



Werelderfgoederen zijn monumenten die zo belangrijk zijn voor de wereldgemeenschap dat we ze veilig aan toekomstige generaties willen doorgeven. Dit kunnen zowel culturele als natuurlijke monumenten zijn of een combinatie van beide. Alleen erfgoed dat is ingeschreven op de Werelderfgoedlijst van UNESCO mag de titel Werelderfgoed dragen. UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) is de VN-organisatie voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur.

De Werelderfgoedlijst

De Werelderfgoedlijst wordt sinds 1972 samengesteld door het Werelderfgoedcomité van UNESCO, op voordracht van de aangesloten landen. De Overeenkomst voor het Werelderfgoed is door 191 bij UNESCO aangesloten landen geratificeerd. Het Koninkrijk der Nederlanden ondertekende deze overeenkomst in 1992 en verplichtte zich hiermee de potentiële werelderfgoederen binnen de eigen grenzen op te sporen, te beschermen en te behouden. Sinds juli 2015 staan er 1031 items verspreid over 163 landen op de lijst, voor Nederland zijn dit er 10.

Procedure

Elk land dat het UNESCO-verdrag heeft ondertekend, kan een of meer items voordragen voor de internationale lijst, maar moet daarin gesteund worden door andere landen. Het betreffende item moet bovendien eerst zijn opgenomen in een nationale 'voorlopige lijst' om voor de UNESCO-lijst voorgedragen te kunnen worden. In Nederland adviseert een speciale commissie welke erfgoederen op de Voorlopige Lijst komen en beslist het kabinet welke erfgoederen Nederland voordraagt voor de Werelderfgoedlijst van UNESCO. Het UNESCO-comité komt één maal per jaar bijeen en stemt dan over het al dan niet opnemen van de voordrachten op de officiële lijst.

Gerelateerd nieuws



Subsidie voor beter zichtbaar
maken Rietveld
Schröderhuis Utrecht

08 mei 2017



Lobby voor Nieuwe
Hollandse Waterlinie op
UNESCO-lijst

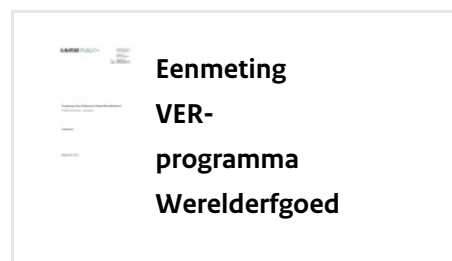
01 mei 2017



Ambitie Limes verder
aangescherpt

26 februari 2015

Gerelateerde publicaties



Verantwoordelijk voor het culturele werelderfgoed in Nederland is de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Het natuurlijke werelderfgoed valt onder de staatssecretaris van Economische Zaken. Samen bepalen ze het Nederlandse werelderfgoedbeleid.

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed voert het werelderfgoedbeleid uit. Dat doet hij door:

- Het opstellen van voorbereidingsdossiers en coördineren van beheersplannen;
- Samen te werken met de beheerders;
- Samen met de Stichting Werelderfgoed.nl het publiek te informeren;
- Contact te houden met het UNESCO Werelderfgoedcentrum in Parijs.

Betekenis van vermelding op de Werelderfgoedlijst

Een vermelding op de Werelderfgoedlijst is vooral een internationaal teken van waardering voor het monument. Het is goed voor het toerisme en de economie van een land. Maar de status schept ook verplichtingen. Zo moet een land elke zes jaar aan het Werelderfgoedcomité van UNESCO doorgeven wat het heeft gedaan om het Werelderfgoedverdrag goed uit te voeren. Ook moet het land van elk erfgoed laten weten:

- In wat voor staat van onderhoud het werelderfgoed verkeert;
- Wat het land heeft gedaan om de bijzondere universele waarde te behouden.

Gevarenlijst

Een slecht onderhouden monument kan het Werelderfgoedcomité tot 'Werelderfgoed in Gevaar' benoemen. Als een land slecht voor zijn werelderfgoed zorgt, dan komt het op de Gevarenlijst. Het betreffende land moet dan elk jaar laten zien wat het heeft gedaan om de staat van onderhoud te verbeteren. Als er geen verbetering optreedt, schrapt het Comité het erfgoed van de Werelderfgoedlijst. Niet alleen nalatigheid brengen werelderfgoederen in gevaar, ook oorlogen, aardbevingen of andere natuurrampen. De Gevarenlijst is bedoeld als aansporing om erfgoederen te behouden. Zelf heeft het Werelderfgoedcomité een speciaal fonds voor deze bedreigde werelderfgoederen.

Onderzoek naar draagvlak en waardering

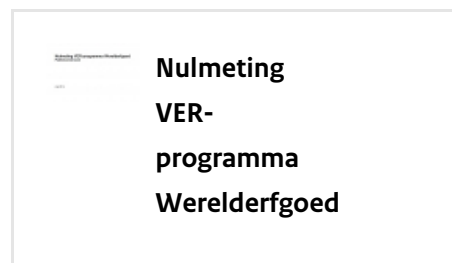
De Werelderfgoederen vertellen het verhaal van Nederland en de Nederlanders op het gebied van waterbeheer, burgersamenleving en (land)ontwerp. Het programma Visie Erfgoed en Ruimte dat van 2012 tot 2016 bij de RCE wordt uitgevoerd heeft onder meer als doel om de bekendheid, het draagvlak en de waardering voor Werelderfgoed bij het brede publiek te vergroten. In het kader van dit programma heeft de RCE Bureau Veldkamp gevraagd een nulmeting onder het Nederlands publiek uit te voeren om de stand van zaken bij de start van dit programma in kaart te brengen. Door op termijn een tweede meting uit te voeren kan inzicht worden verkregen in de effectiviteit van het programma. Deze resultaatmeting wordt naar verwachting in 2016 uitgevoerd.

Andere vormen van bescherming van erfgoed door UNESCO

Immaterieel erfgoed

Sinds 2003 is ook het UNESCO Verdrag voor het Immateriële Erfgoed in werking getreden, dat Nederland in 2012 heeft geratificeerd. Het Immateriële Werelderfgoed is door UNESCO opgenomen in een lijst, getiteld *Meesterwerken van het Orale en Immateriële erfgoed van de mensheid*. Nederland heeft voor deze lijst nog geen voordrachten gedaan.

Documenten



Ook voor de bescherming van waardevolle archieven, bibliotheekcollecties en individuele werken heeft UNESCO het initiatief tot een werelderfgoedlijst genomen. De [Werelderfgoedlijst voor Documenten](#) is opgezet binnen het UNESCO-programma *Memory of the World*, opgestart in 1992. Nederland heeft op deze lijst 1 [ingeschreven erfgoederen](#), waarvan er drie gedeeld worden met andere landen.

Onderwaterarcheologie

De UNESCO-conventie voor de bescherming van onderwatererfgoed van 2001 is door Nederland nog niet ondertekend. Wel heeft Nederland zich gecommitteerd aan de annex bij dit verdrag. Daarin staan regels voor de omgang met erfgoed onder water.

Erfgoed op de kaart

De RCE heeft een interactieve kaart ontwikkeld waarop zowel de archeologische als gebouwde rijksmonumenten, wederopbouwgebieden, beschermde stad- en dorpsgezichten, het werelderfgoed en de musea in Nederland samen getoond kunnen worden. Via de legenda is het mogelijk de kaartlagen aan te passen en in- of uit te zoomen. Daarnaast is het mogelijk de topografie van 1900 en kadastrale minuutplans uit 1811-1832 als kaartlagen te gebruiken. Open hier de [kaart](#) en de [handleiding](#) voor het gebruik hiervan. Kaartlagen van eerdere perioden (vanaf 1200) zijn in te zien via de [Kaart van de Verstedelijking](#).

Indicatoren bij dit onderwerp

[Werelderfgoed - algemeen](#)

Op 21 juni 2014 werd de Van Nelle fabriek officieel tot werelderfgoed verklaard. Sinds die datum telt de Werelderfgoedlijst van UNESCO 10 Nederlandse werelderfgoederen.

[Werelderfgoed - bezoek](#)

36% van de Nederlanders van 18 jaar en ouder zegt bewust een bezoek te hebben gebracht aan een Nederlands Werelderfgoed. Daarvan was meer dan de helft 55 jaar of ouder. De Grachtengordel van Amsterdam, de Waddenzee en het molencomplex Kinderdijk-Elshout worden het meest bezocht.

[Werelderfgoed - draagvlak](#)

Een ruime meerderheid van de Nederlanders van 18 jaar en ouder steunt de zorg voor het Werelderfgoed in Nederland. Zo vindt 84% van hen het belangrijk dat de Werelderfgoederen in Nederland behouden blijven. 2% van hen vindt dit niet of vindt het onbelangrijk. Het draagvlak voor de zorg voor Werelderfgoed in Nederland het hoogst onder Nederlanders van 55 t/m 64 jaar en de 65-plussers en Nederlanders met een hbo- of wo-opleiding.

Werelderfgoed - naamsbekendheid

84% van de Nederlanders van 18 jaar en ouder is bekend met de term Werelderfgoed. Nederlanders tussen de 45 en 54 zijn het vaakst bekend met de term (90%). Molencomplex Kinderdijk-Elshout wordt het vaakst spontaan genoemd (22%) wanneer er gevraagd wordt een Nederlandse Werelderfgoed-site te noemen.

Immaterieel Erfgoed - aantal bijschrijvingen

Eind 2018 stonden er in totaal 148 tradities in de Inventaris Immaterieel Erfgoed Nederland, een toename van 16 ten opzichte van 2017 (132). De meeste bevinden zich binnen de domeinen Sociale Praktijken (107) en Traditionele Ambachten (38).